

Isertuussanik kalerriisartut pillugit inatsisissamik kalerriisartunik illersuisussamik Naalakkersuisut piareersaallutillu siunnersuuteqarnissaannik, suliaassallu tamatuma aalajangiiffigisassatut siunnersuut manna akuersissutigineqarniariapat aallartinneqarnissaanik, peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

pillugu

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu Jerimiassen, Atassut, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Najaaraq Møller, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqtigiit

Ulloq 25. oktobari 2022-mi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Isertuussanik kalerriisartut illersorneqarsinnaanissaannut siunertaqartumik inatsisissatut siunnersuummik Naalakkersuisut suliaqarnissaannik saqqummiussinissaannillu peqquneqarnissaat siunnersuutip imaraa. Siunnersuutip akuersissutigineqarneraniit ingerlaannaq suliaq aallartinneqassaaq.

Inatsisartuni siunnersuummik siullermeerinninneq

Kalaallit Nunaanni pissutsit qiviassagaanni, nunani allani inatsisunik toqqaannaq nuussinnaanissap ajornakusoorsinnaanera oqallinnermi partiinit iserfigineqarpoq. Kalaallit Nunaanni pissutsit, soorlu suliffimmiit ineqartarneq, allaffeqarfiit mikinerusut aammalu attuumassuteqarfigisanut qaninneruneq, isertuussanik kalerriisarnermut malittarisassani

ersersinneqarnissaat pisariaqarsinnaavoq. Assersuutigalugu akissarsiassanik annaasaqarsimanermit taartisiaqarnissamut piunasaqarnermi.

Suliniutip naammaginatsumik eqqunneqarnissaa qanoq qulakkeerneqarsinnaanersoq ersarissumik pilersaarusiortoqarnissaanik oqallinnermi kissaateqartoqarpoq. Aaqqissuussinermit attuumassuteqanngitsumik/avataaniittumik pilersitsinissap pingaaruteqassusaa aamma oqallinnermi eqqaaneqarpoq.

Naggataatigut Savalimmiuni Islandimilu isertuussanik kallerriisarnermut malittarisassat qanoq suliarineqarsimanerisa ataatsimiittitaliamit misissorneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

Ataatsimiittitaliap siunnersuummik suliarinninnera

Ataatsimiittitaliap siunnersuummik suliarinninnerminut atatillugu sumiiffinni allani isertuussanik kallerriisarnermut aaqqissuunneqarneranut ilisimasanik katersivoq, tassanilu Islandimi Savalimmiunilu qanoq aaqqissuussisoqarsimanersoq misissorneqarluni.

EU:

2019-imi EU isertuussanik kallerriisarneq pillugu malitassiamik akuersissutigisaqarput. Nunat ilaasortaasut iluaniittut suliffeqarfiit 50-it qaangerlugit sulisullit tamarmik suliffeqarfiup iluani nalunaarutiginnittarfimmik pilersitsisoqarnissaanik peqquneqarlutik inatsimmik atortuutitsilernissaannut malitassiaq peqqusivoq.¹ Suliassaqarfiit taaneqartut aalajangersimasut arlallit EU-p inatsisaanik unioqqutitsinernik nalunaarutiginnittarfik atorneqarsinnaassaaq. Sulisuinnaanngitsut kisianni aamma inunniit allaniit sulinerikkut unioqqutitsinermut tunngasunik paasissutissanik pissarsisinnaasuniit nalunaarutiginnittarfik atorlugu unioqqutitsinernik nalunaarutiginninneq pisinnaassaaq. Nunat ilaasortaasut aamma peqquneqarput, kallerriisup kallerriinini tunngavigalugu akiniarneqarsinnaanissamut inatsisitigut illersugaanissaanik qulakkeerinissallutik. Malitassiami taamaallaat minnerpaatut malitassat inissinneqarput. Taamaalluni nuna tamakkerlugu inatsisinik malittarisassanillu allanik unioqqutitsinernut malitassiamut ilanngussinikkut isertuussanik kallerriisarnermut illersugaanerup annertunerulersinnissaa nunanit ilaasortaasunit ataasiakkaanik toqqarneqarsinnaavoq. Nunat ilaasortaasut ataasiakkaat qanoq atuutsitsinermik aaqqiisimanerat assigiinngiaartorujussuupput. 17. decembari 2021 atuutsitsilernissamut killeritinneqarpoq². Aamma nunani ilaasortaasuni piffissami killissatut aalajangiunneqartumi atuutsitsilernerup iluatsissimanerata annertussusaa nikerarpoq³.

Savalimmiut:

¹ <https://www.dlapiper.com/de/austria/insights/publications/2022/02/global-anticorruption-perspective-q1-2022/the-eu-whistleblower-directive-is-in-effect/>

² <https://www.dlapiper.com/de/austria/insights/publications/2021/06/whistleblowing-guide/>

³ <https://www.dlapiper.com/de/austria/insights/publications/2021/06/whistleblowing-guide/1implementation-tracker/>

Savalimmiuni 2019-imi isertuussanik kalerriisarnermut inatsit akuersissutigineqarpoq⁴. Oqartussani sulisut kalerriisarnernut inatsit tunngavoq, kommuninulli, kommunit suliffeqarfiinut imaluunniit kommunit kattuffiit atuutinnigilaq. Qarasaasiatigut nalunaarutiginnittarfik naalakkersuisup akisussaaffeqarfigaa, kisianni Nunap naatsorsuutaanik kukkunersiuisartooq suliassat nalunaarutigineqartut suliarineqarnissaannut akisussaasuulluni. Sulisoq atorfeqarnermut tunngasumik ajortumik kinguneqarnissaanut ernummateqarani naapertuutinnigitsunik imaluunniit unioqqutitsinernik paasissutissanik qulakkeerinneqqaanngikkaluarluni ingerlatitseqqissinnaanissaanut inatsisitigut illersorneqarpoq. Sulisoq nammineq atini atorlugu nalunaarutiginnissaaq, kisianni Nunami naatsorsuutininik kukkunersiuisup kinaassusaata isertuunneqarnissaa akisussaaffigaa, Nunamilu naatsorsuutininik kukkunersiuisup suliaq ingerlateqqissappagu atia oqartussanut ingerlateqqinneqarnaviannigilaq.

Island:

2020-mi isertuussanik kalerriisarnermut inatsit akuersissutigineqarpoq.⁵ Oqartussani namminersortunilu sulisut inatsisitigut illersorneqarput. Sulisitsisut suliaannut tunngatillugu unioqqutitsinermik ilisimasanik sulisut qulakkeerinneqqaanngikkaluarlutik ingerlatitseqqinnissaannut illersuisuuvoq. Inatsit malillugu isertuussanik kalerriisartunut pisinnaatitaaffiaanikkut, suliassanik annertuumik allannguinnikkut imaluunniit soraarsitsinikkut sulisitsisut akiniaaqqusaanngillat.

Inatsisip aalajangersagaanera imaappoq, nalunaarutiginninniarneq suliffiup iluanut, politiinut allanulluunniit nalunaarutiginniffissatut oqartussaasunut soorlu ombudsmandimut imaluunniit peqqinnissaqarfiup iluani oqartussanut iluatsinngitsumik ingerlasimappat suliffiup avataanut isertuussanik kalerriineq aatsaat pisinnaavoq. Taakku aqqusaareerlugit saaffiginnissuttip qisuariarfigineqarsimatinnagu aatsaat assersuutigalugu tusagassiorfinnut isertuussanik kalerriisoq nalunaaruteqarsinnaatitaavoq.

Avataani inissisimasumut isertuussanik kalerriineq pineqartillugu, tamanna qaqugukkut pisinnaaneranik inatsimmi suleriaatsimik aalajangersagaqarpoq.

Inatsit malillugu paasissutissat isertuussanik kalerriisumut tunngasut isertuussaapput, aatsaat isertuussanik kalerriisup nammineq pisinnaatitaaffini taamaatiinnarpagu isertuukkunnaarneqarsinnaallutik.

Paasissutissat pissarsiarineqartut pillugit qanoq iliuuseqarnissamik isumaliuteqarnermik sulisitsisoq isertuussanik kalerriisumut akissuteqarnissaminut piffissamik killiliussaqaartussaataavoq.

⁴ Løgtingslóg um varskógvaraskipan fyri alment sett starvsfólk, Nr. 11 19. februar 2019

⁵ <https://vinnueftirlitid.is/english/legislation>

Inatsimmittaaq suliffeqarfinni 50-inik sinnerlugilluunniit sulisoqartuni isertuussanik kalerriisarnermut suleriaatsimik aalajangersaanissamik suliffeqarfiit pisussaaffeqarput. Sulisut suleqatigalugit suleriaasissaq aalajangersarneqassaaq. Malittarisassat naqitatut allanneqarnissaat piunasaqaataavoq. Tigusineq, paasissutissanik suliarinninneq, unioqqutitsinerusinnaasunillu nalunaaruteqarnermut suleriusissaq malittarisassani ilanngunneqassapput. Sulisunit tamanit takuneqarsinnaasuussapput.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Inatsimmik suliaqarnerminnut atatillugu inatsit, isertuussanik kalerriisartunik illersuinerup saniatigut, nalunaarutiginnittarfinnik avataaniittunik pilersitsinissamut pisortat sulisitsisullu namminersortut aalajangersimasumik angissusillit pisussaaffilerneqarnissaannik ilaqartoq Naalakkersuisut aallaavigissagaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq. Inunnu 50-inut killiliisoqassanersoq nunatsinniluunniit pissutsit aallaavigalugit naapertuunnerusumik kisitsisiliisoqassanersoq ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut naliligassanngortippaa. Taassumap saniatigut Naalakkersuisut nunatsinni pissutsit aallaavigalugit allanik tulluarsaanissap pisariaqarsinnaaneranik isumaqarnerat ataatsimiititaliamit isumaqatigineqarpoq. Aammattaaq atuutsitsilernermit atatillugu paasisitsiniaanermik suliaqartoqartariaqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Naggasiullugu ataatsimiititaliamit oqaatigineqassaaq, isertuussanik kalerriisarnermut suliaasaqarfimmi taaguutit atorneqartut assigiinngisitaartupilussuusut taaguutillu ilaat siunertaanngikkaluamik pitsaanngitsumik isumaqartinneqarsinnaasut. Tamanna tunngavigalugu aaqiissuteqarnissamut periarfissat suuneri pillugit Naalakkersuisut Oqaasiliortunik oqaloqateqarnissaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqassaaq.

Taama oqaaseqarluni ataatsimiititaliap isumaqatigiissup siunnersuut akuerisassanngortippaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Anders Olsen
Siulittaasoq

Najaaraq Møller

Aqqalu Jerimiassen
Siulittaasup tullia

Harald Bianco

Asii Chemnitz Narup